HE/144/2022 ja TPA 94/2022 19.10.2022

Asia: Etelä-Suomen syyttäjäalueen lisälausunto (dnro SY/1901/2022)

Viite:

Lakivaliokunta on pyytänyt otsikkoasiassa järjestetyssä asiantuntijakuulemisessa 18.10.2022 Etelä-Suomen syyttäjäalueelta kiireellistä lisälausuntoa koskien kiireellisen jutun kanssa yhdessä käsiteltäviä muita rikosasioita ja sitä, miten uusi kiireellisyysperuste käytännössä vaikuttaisi muiden rikosasioiden käsittelyyn.

Lausuma:

1) Muut rikosasiat:

Syyttäjän tulee lähtökohtaisesti yhdistää käsiteltävänään olevat samaa epäiltyä koskevat rikosasiat ja nostaa niistä kaikista yhteinen syyte. Myös yksittäinen rikosasia on lähtökohtaisesti ratkaistava kaikilta osin kerralla kaikkien siihen liittyvien rikosasioiden (yksittäisten rikosnimikkeiden) osalta.

Menettelyn tarkoitus on, että syytetylle voidaan määrätä tuomioistuimessa kerralla yksi yhteinen rangaistus ja myös prosessuaaliset syyt usein puoltavat tällaista asioiden yhdessä käsittelyä.

Menettely johtaa siihen, että jos joku epäiltyä koskevista rikosasioista on kiireellinen, tulevat muutkin kiireellisenä käsiteltäväksi.

Aina tällainen asioiden yhdessä käsittely ei ole käytännössä mahdollista ja tapauskohtaisesti esimerkiksi salassapitoa koskevat syyt saattavat puoltaa sitä, ettei esimerkiksi kiireellisenä käsiteltävän seksuaalirikoksen yhteydessä käsitellä samassa prosessissa epäillyn sellaisia rikosasioita, joissa on muita asianomistajia kuin kyseisen seksuaalirikoksen asianomistaja. Jos eri rikoksissa on sama asianomistaja, yleensä hänkin haluaa asioiden tulevan kerralla käsitellyksi eikä siten, että hänen tulee käydä useassa eri prosessissa kertomassa tapahtumista todistelutarkoituksessa.

Viimekädessä tuomioistuin tekee tällaiset käsittelyratkaisut, joskin suuri merkitystä on käytännössä sillä, nostaako syyttäjä syytteen epäillyn eri rikoksista yhdessä vai erikseen.

Jos siis epäilty on tehnyt useita rikoksia, joissa jossain täyttyy kiireellisyysperuste, lähtökohtaisesti kiireellisyysperuste ”imee” muutkin häntä koskevat rikosasiat kiireellisenä käsiteltäviksi. Tapauskohtaisesti tästä on kuitenkin mahdollista poiketa, jos se kaikki seikat huomioon ottaen harkitaan tarkoituksenmukaiseksi. Kun on kysymys epäillystä, jolla on paljon rikoksia käsiteltävänä eri paikoissa, tällaiseen kaikkien asioiden yhdistelyyn ei useinkaan pystytä.

2) Kiireellisyysperusteen vaikutus muihin rikosasioihin:

Etelä-Suomen syyttäjäalueen aiemmassa lausunnossa 14.10.2022 on selvitetty sitä, mitä vaikutuksia uuden kiireellisyysperusteen säätämisellä olisi muiden rikosasioiden käsittelyyn. Viitataan siihen.

Lyhykäisyydessään kysymys on siitä, että muiden rikosasioiden käsittely entisestään viivästyisi, kun nuorten asianomistajien jutut tulisi käsitellä kiireellisesti priorisoidusti ennen muita. Näin esimerkiksi aikuisiin kohdistuvien seksuaalirikosten kuten muidenkin lain mukaan ei kiireellisten rikosasioiden käsittelyaika pitenisi nykyisestä. Ongelma olisi vältettävissä lähinnä vain lisäresurssein.

Mikko Männikkö
Valtionsyyttäjä, apulaispäällikkö
Etelä-Suomen syyttäjäalue
Porkkalankatu 13, 00180 Helsinki